İSKENDER'DEN HADRİANUS'A

YUNAN DÜNYASI

ANGELOS CHANIOTIS

ÇEVİREN:
MERT HASILCIOĞLU

Bilge
Kültür·Sanat

İÇİNDEKİLER

Harita Listesi 13
Şekiller Listesi 31

Türkçe Baskıya Önsöz 35
Önsöz 37
Giriş 41

1 Her Şeyin Başlangıcı: Makedonya'dan Ekümen'e (MÖ 356-323) 53
II. Philippos'un Mirası (y. MÖ 356-336) 53
İskender'in Hedefi: Troya'dan Mısır'a (MÖ 336-331) x
İran Seferi: Bir İntikam Yolculuğu (MÖ 331-327) x
Pothos: Sınırları Zorlama Arzusu (MÖ 327-324) x
Ölümsüzlüğe Adım (MÖ 324-323) x
İskender'in Mirası x

2 İskender'in Halefleri: Hellenistik Krallıkların İnşası (MÖ 323-275) x
İskender'in Ardından Taht Meselesi (MÖ 323) x
Tahtın Mirasçıları: İktidar Tutkusunun Temsilcileri x
Lamia Savaşı veya Hellen Birliği Ayaklanması (MÖ 323-322) x
Komutanlıktan Krallığa (MÖ 322-306) x
İmparatorluk Hayalleri (MÖ 306-281) x
Güney İtalya ve Sicilya'da Güç Mücadelesi x
Kral Pirus: Hellenistik Dünyanın Son Maceracısı x
Doğu ile Batı'nın Yeni Dünyası: Parçalanmış Güçler, Ortak Bir Doku x

3 Değişen Bir Dünyada Yunan Kent Devletleri: Özgürlük ve Egemenlik Mücadeleleri (MÖ 279-217) x
Yunan Dünyasında Süreğen Savaş Hâli x
Yunan Dünyasının Yeni Barbarları: Galat İstilası (MÖ 279-277) x
Khremonides Savaşı (MÖ 267-261) x
Aratos ve Akha Birliği'nin Yükselişi (MÖ 251-229) x

Makedonya ve Sparta Arasında Güç Dengesi: Doson ve Kleomenes x
Müttefikler Savaşı: Yunan Dünyasının Son Ortak Direnişi (MÖ 220-217) x

4 Ptolemaiosların Altın Çağı (MÖ 283-217) x
Üçüncü Yüzyılın İlk Yarısında Hegemonya Mücadelesi x
Doğuda Bitmek Bilmeyen Çatışmalar: Suriye Savaşları (MÖ 274-253) x
Laodike Savaşı (MÖ 246-241) ve Berenike x
Ptolemaiosların Son Büyük Zaferi: Raphia Muharebesi (MÖ 217) x

5 Krallar ve Krallıklar x
Basileia: Hellenistik Krallığın Farklı Kültürel ve Siyasi Kökenleri x
İktidarın Aile İçinde Kurumsallaşması x
Krallıktan İmparatorluğa: Yönetimdeki Yapısal Dönüşümler x
Kentler ve Krallar: Özerklik Mücadeleleri ve Özgürlük Yanılsamaları x
Hellenistik Krallıkların Askerî Niteliği x
Tanrılaştırılan Krallar: Hellenistik Dünyada Kraliyet ve Kutsallık x
İktidarın Paylaşımı ve Meşruiyet Arayışları x
Krallığın Sahnelenişi: Hellenistik Monarşinin Temsil Stratejileri x

6 İmparatorluklar ve Federasyonlar Dünyasında Kent Devletleri x
Kent Devletlerinin Gerileyişi ve İdeolojik Mirası x
Kent Devletleriyle Dolu Bir Dünya x
Hellenistik Dönem'de Federalizm: Büyük Umutlar ve Derin Hayal Kırıklıkları x
Siyasal Kurumlar x
Demokrasi Söylemi Altında Sınıfsal Hâkimiyet x
Yeni Dönemin Aktörleri: Demagoglar, Tiranlar, Hanedanlar ve Kahramanlar x

7 Romalılar Yunan Dünyasında (MÖ 221-188) x
Symploke: Dünya Tarihinin Doğuşu x
Romalıları Balkanlar'a Getiren Savaş (MÖ 229) x
Roma'nın İmparatorluk Yolundaki İlk Adımları x
Pharos Kralı Demetrios ve İkinci İlirya Savaşı (MÖ 219-218) x
Batıdaki Kara Bulutlar (MÖ 217-205) x

Birinci Makedonya Savaşı (MÖ 215-204) x
Mısır Krizi Üzerinden Kurulan İttifak (MÖ 204-201) x
Roma Yayılmacılığında Bir Dönüm Noktası: İkinci
Makedonya Savaşı (MÖ 200-197) x
Özgürlük: Sonuçları Olan Bir İlan (MÖ 196) x
Büyük Karşılaşma: III. Antiokhos ve Roma (MÖ 196-189).....x
Apameia Barışı: Yunan Dünyasında Bir Dönüm Noktası
(MÖ 188) x

8 Yunan Devletlerinin Roma Eyaletlerine Dönüşümü
(MÖ 188-129).....x
Bir Alışkanlık Olarak Egemenlik x
Makedonya Krallığı'nın Sonu (MÖ 179-167) x
Graecia Capta: Yunanistan'ın Eyaletleşmesi (MÖ 167-146) x
Attaloslar: Müttefik Krallıktan Eyalete (MÖ 159-129) x
Batı Anadolu'daki Romalı Vergi Mültezimleri.....x

9 Asya ve Mısır'daki Hellenistik Krallıkların Gerileyişi ve Yıkılışı
(MÖ 188-80).....x
Doğu'daki Tanrıların Alacakaranlığı x
Yahudiye'de Kültür Çatışması: Başrahiplerden Krallara x
Orta Asya'daki Yunan Krallıklarının Yükselişi ve Çöküşü.....x
Seleukos Hanedanı'nın İç Çatışmaları ve Yavaş Gelen Sonu x
Taht Oyunları: Ptolemaiosların İç Savaşları x

10 Yabancı Emellerin Savaş Meydanı (MÖ 88-30) x
Savaşma Özgürlüğüne Duyulan Özlem x
Pontos: Bölgesel Krallıktan Uluslararası Bir Güce x
Birinci Mithridates Savaşı ve Sulla'nın Yükselişi.....x
Korsanlıkla Mücadele ve Pompeius'un Yükselişi.....x
Pompeius'un Doğu Topraklarındaki Siyasal Düzenlemeleri.....x
Ptolemaiosların Sonu: Hükümdarlıktan Bağımlı Krallığa x
Kleopatra ve Sezar.....x
Diktatör Öldü. Peki Kim Yaşasın? x
Hellenistik Dönem'in Son Sahnesi: Antonius ve Kleopatra x

11 Roma'nın Doğusu: Yerel Tarihler ve Küresel Bağlamları
(MÖ 30 - MS 138) x
Yeryüzündeki Tanrılar ve Gökteki Krallar.....x
Dünya Tarihinin Seyircileri: Yunanlar x

Augustus ve *Principatus*'un Şekillenişi x
Roma'nın Doğu Eyaletlerinin Organizasyonu:
Bağımlı Krallar ve İlhaklar x
Yunanistan ve Anadolu'nun Dirilişi x
İmparator Nero: Yunanların Kısa Süren Özgürlüğü ve
Yahudilerin Uzun Mücadelesi x
Flaviuslar Döneminde Yunanların İmparatorluk Seçkinlerine
Katılması x
Ekümenin Sağlamlaştırılan Sınırları: Traianus ve Hadrianus x

12 Augustus'tan Hadrianus'a İmparatorlar, Kentler ve Eyaletler
(MÖ 30-MS 138) x
İlahî Takdir'in İnsanlığa Hediyesi: Roma İmparatoru x
Uzaktan Yönetim: İmparatorun Görünürlüğü x
Theoi Sebastoi: İmparatorların Tanrısallığı x
Eyalet İdaresi x
Kentler: Kent Devletleri, Roma Kolonileri ve Siyasal Yaşam x

13 Sosyoekonomik Koşullar: Yunan Kentlerinden "Ekümenik"
Bir Ağa x
Toplumsal Hiyerarşilerin Yeniden Şekillenişi: Servet,
Hukuki Statü ve Toplumsal Konum x
Eğitim ve Beceri Yoluyla Yükselen Toplumsal Statü x
Güce Yakınlık ve Toplumsal Hareketlilik x
Hellenistik Yunanistan'da Toplumsal Kriz: Ertelenen
Sorunlar ve Başarısız Müdahaleler x
Ubi Bene Ibi Patria: Hellenistik Dönemde Göçler x
Mesleki Uzmanlaşma ve Hareketlilik x
Pax Romana: Yeni Bir Bağlamda Miras Alınan Gerilimler x

14 Toplumsal ve Kültürel Eğilimler: Hayırseverler, Gönüllü
Birlikler, Epheboslar, Atletler, Kadınlar ve Köleler x
Toplumsal Eğilimler ve Yenilikler x
Zorunlu Bağışlardan Siyasi Tekele: Antik Kentlerde
Hayırseverlik x
Gönüllü Birlikler x
Agon Kültürü ve Spor ile Eğlence Dünyasının Uluslararası
Yıldızları x
Kent Değerleri ve Kimliğin Şekillenişi: *Ephebeia* ve *Gymnasion* x
Yeni Evlilik Modelleri ve Kadınların Görünürlüğü x

Hellenistik Dünyada ve Roma'nın Doğu Eyaletlerinde
Kölelik Kurumu x

15 Kent Kültlerinden Megateizme: Kozmopolit Dünyada Dinler x
Küresel Eğilimler ve Bireysel Deneyimler x
Uzun Hellenistik Dönem'in Dinlerinde Hellenistik
Olan Neydi? x
Festivaller x
Eski Tanrıların Değişen Popülaritesi x
Mısır ve Mısırlılaştıran Kültler x
Mithras x
En Yüce Tanrı: Yahudiliğin Etkileri ve Monoteist Eğilimler x
Mucizeler Çağı x
Bana Kulak Ver: Tanrılarla Kişisel İletişim x
Geleneksel Gizem Kültleri x
Ölümden Sonra Yaşam x
Dinî Yenilikler: Kült Kurucuları, Misyonerler ve
"Kutsal Adamlar" x
Hristiyanlık ve Dinî Hoşgörüsüzlüğün Başlaması x

16 Yunanlar ve Ekümen x
Altı Derece Ayrılık: Antik Dönemde "Küreselleşme" x
Keşifler ve Ticaret Rotaları x
Nüfus Hareketliliği ve Kültürel Aktarım x
Kültürel Kaynaşma ve Yerel Gelenekler x

Kaynaklar ve Atıflar x
Kaynakça x
Kronoloji x
Dizin x

ÖNSÖZ

Bu kitap, genel okuyucu kitlesi için kaleme alınmıştır. Klasik Dönem sonrası Yunanların yaşadığı coğrafyalarda siyaset, toplum ve din alanlarında yaşanan başlıca tarihsel gelişmeler hakkında genel bilgiler sunmayı amaçlamaktadır. Kitap, genellikle ayrı ayrı ele alınan iki tarihî dönemi kapsamaktadır: Geleneksel olarak Büyük İskender'in seferleri veya ölümüyle (MÖ 334 veya 323) başlayıp Kleopatra'nın ölümüyle (MÖ 30) sona eren Hellenistik Dönem ile Roma'da Augustus monarşisinin kurulmasıyla (MÖ 27) başlayıp Hadrianus'un ölümüyle (MS 138) sona eren Erken İmparatorluk Dönemi. Giriş bölümünde bu iki dönemin birlikte ele alınmasının toplumsal ve kültürel gelişmelerin daha iyi anlaşılmasına nasıl katkı sağladığını açıkladım.

Kitapta Makedonya Kralı II. Philippos tarafından kurulan Hellen Birliği ve Büyük İskender'in seferlerinden Hadrianus'un ölümüne kadar geçen dönemdeki başlıca siyasi gelişmeler, son derece kısa ve öz bir şekilde anlatılmaktadır. Söz konusu askerî ve siyasi olayların karmaşıklığı nedeniyle anlatıda farklı coğrafyalara gidip gelmek gerekmektedir. Kronoloji (s. 427-435) okuyucunun çeşitli olayların eşzamanlılığını kavramasına yardımcı olacaktır. Her bir krallığın veya kentin tarihini ayrıntılı olarak anlatmak, savaşları betimlemek veya kahramanların hayat hikâyelerini sunmak mümkün olmamıştır. Anlatımda seçici davranılmış ve seçimin ana kriterleri, belirli bir olayın tarihsel önemi ve örnek teşkil eden yapısı olmuştur. Roma'nın sahneye çıktığı dördüncü bölümün sonunda olayların akışına ara verip beşinci ve altıncı bölümlerde krallık kurumu, krallıkların idaresi, kent devletlerinin kurumları ile siyasi yaşamı ve MÖ üçüncü yüzyılın önemli bir yeniliği olan federal devletlerin yükselişi genel bir çerçevede ele alınmıştır. Sonraki dört bölümde

İliryalı korsanlara karşı yapılan ilk savaşlardan Kleopatra'nın ölümüne ve Roma iç savaşlarının sonuna kadar Roma'nın Doğu'ya doğru genişlemesi incelenmektedir. On birinci bölümde ilk Roma imparatorları döneminde Yunan dünyasındaki başlıca gelişmelerden kısaca bahsedilmektedir. On ikinci bölümde imparatorluk döneminin ana kurumları, imparatorun konumu, eyalet yönetimi ile kentlerin ve Roma kolonilerinin değişen siyasi sistemleri, Yunan ve Hellenleşmiş eyaletler perspektifinden ele alınmaktadır. Sonraki üç bölüm toplum, kültür ve din alanlarındaki önemli değişime ayrılmıştır. Felsefe, edebiyat, bilim ve teknoloji, görsel sanatlar ve mimari gibi konular bu kitabın kapsamı dışında bırakılmıştır zira yeterli ve ayrıntılı bir biçimde tartışacak kadar sayfa yoktur. Son olarak kapanış bölümünde Uzun Hellenistik Dönem'in Yunanların ekümendeki (yerleşik dünya) konumunu nasıl değiştirdiğini ve tarihlerini antik "küresel" tarihin ayrılmaz bir parçası hâline getirdiğini kısaca özetledim. Genel özellikleri ve eğilimleri sunarken yerel farklılıkları yeterince tartışamadığımız gibi bazen analizin derinliği de tüm coğrafyayı ele almak uğruna feda edilmek zorunda kalınmıştır.

On dokuzuncu yüzyılın sonlarına kadar Hellenistik Dönem tarihi; esas olarak tarihçilerin (özellikle Polybios, Diodoros ve Appianos) günümüze ulaşan anlatıları, coğrafyacı Strabon'un verdiği bilgiler, Plutarkhos'un biyografileri ve diğer birkaç edebî kaynak temel alınarak yazılmıştır. Roma egemenliği altındaki Yunan dünyası, dönemin edebiyatı ve sanatı kadar yeterince ele alınan bir konu değildi. Yirminci yüzyılda özellikle Makedonya, Anadolu ve Orta Asya'da (örneğin Ay-Hanım'da) arkeolojik çalışmaların ilerlemesi, yazıtların yayımlanması ve papirüslerle sikkelerin incelenmesiyle işler değişmiştir. Yeni yazılı kaynaklar (yazıtlar ve papirüsler), bazı soruları yanıtlamakta, bizi yeni sorularla karşı karşıya getirmekte ve yerleşmiş bilgilere yeni detaylar kazandırmaktadır. Günümüzde Hellenistik ve imparatorluk dönemleri, en çok çalışılan araştırma konuları arasındadır. Yeni keşifler, literatürü sürekli genişletirken genellikle küçük ama bazen önemli revizyonlar yapmamızı gerektirmektedir.

Bu kitabın konularıyla ilgili tüm temel kitapları, makaleleri ve yazıt derlemelerini sıralayacak olsaydım, kaynakça muhtemelen anlatı bölümünden çok daha uzun olurdu. Notlar kısmında atıflarımı yalnızca metinde alıntılanan veya bahsi geçen kaynaklarla sınırlandırdım. Ayrıca ilave okumalar için tavsiye edilen, kendi içinde başka kaynaklara ve daha detaylı bir kaynakçaya yer veren küçük bir makale ve kitap seçkisi sundum. Genel kaynakçada da oldukça seçici davrandım.

Gerek kaynakça gerekse notlar, yazıtları yayımlayan ve yorumlayan kişilerin Hellenistik dünya ve Roma'nın doğu eyaletleri üzerine yapılan çalışmalara sağladığı katkının hakkını vermekten uzaktır. Bunlar arasında artık hayatta olmayan ve Klasik Dönem sonrası Yunan dünyasına ilişkin anlayışımızı çalışmalarına dayandırdığımız hocalarımızı büyük bir saygıyla anıyorum: Wilhelm Dittenberger, Philippe Gauthier, Peter Herrmann, Maurice Holleaux, Louis Robert, Frank Walbank ve Adolf Wilhelm.

Yunanca isimlerin yazımıyla ilgili bir açıklama yapmam gerekir. Genel olarak Türkçedeki biçiminin yaygın olduğu durumlar (Aleksandros yerine İskender gibi) hariç, Yunanca kişi ve yer adlarının Latinceleştirilmiş biçimlerini kullanmadım (Miletus yerine Miletos, Pyrrhus yerine Pyrrhos).*

Çok değerli tavsiyeleri için Tom Harrison ve ismini vermek istemeyen bir hakeme, metnimi geliştirdikleri için Michael Fowler, Roberta Gerdes, Henry Heitmann-Gordon, Kathryn Minogue ve Matthew Peebles'a, redaksiyon sürecinde bana

* Çevirmen Notu: Bu kitabın genel okura ve lisans düzeyindeki tarih öğrencilerine hitap ettiğini göz önünde bulundurarak kent, bölge, krallık ve tanrı adlarında çoğunlukla dilimize yerleşmiş ve telaffuzu kolay olan Türkçe biçimleri kullanmayı tercih ettim. Akademik tarih yazımında isimlerin kaynaklarda geçen özgün biçimleriyle bırakılması esastır. Ancak bu yazım, kelimeler Türkçe fonetiğine uymadığından okuma konusunda genel okuyucuya zor gelebilir. Bu nedenle isimlerin özgün biçimlerine metinde ilk geçtikleri yerlerde parantez içinde yer vermeye gayret ettim. Şahıs isimlerinde ise, İskender ve Sezar gibi Türkçede çok yaygın kullanıma sahip olanlar hariç, kişilerin kendi anadillerindeki özgün isimlerini ya da antik Yunan kaynaklarında geçtikleri hallerini (örn. Darayavahuş yerine Dareios) kullanmayı tercih ettim.

yardımcı olduğu için Emyr Dakin'e ve özellikle kitabın tashihli hâlini büyük bir titizlikle hazırladığı için Lesley Levene'e teşekkürlerimi sunmak isterim. Profile Books'tan Penny Daniel ve Louisa Dunnigan yayın sürecini yetkin bir şekilde denetlediler. John Davey, beni bu kitabı yazmaya davet etti ve zor zamanlarda tavsiyeleri ve sabrıyla kitabın oluşumuna eşlik etti. Ne yazık ki kitabın yayımlandığını görmeye ömrü yetmedi. Bu kitap, onun anısına minnetle ithaf edilmiştir.

demekti. Asya'daki toprakların yönetiminde de benzer bir *horror saltus*, yani ani kopuş ve sıçramalardan duyulan korku hâkimdi. Geleneği koruyanların gözünde değişen tek şey hükümdarların isimleriydi, görevler ve kurumlar aynı kalmıştı. Babil'de bulunan astronomik günlükler, kral listeleri ve kronikler gibi geleneksel belgeler, İskender ve Seleukoslar döneminde de zamanın akışını yüzlerce yıldır olduğu gibi kaydetmeye devam etmiştir. Aynı dil ve yazının kullanıldığı bu metinler, Ahkaimenid dönemindekiyle benzer bir monarşi kavramını ve aynı zihniyeti yansıtır. Mısır'da da durum farklı değildi. Rahipler, yüzyıllar boyunca firavunları yüceltmekte kullanılan övgü dolu kalıpları Ptolemaios kralları için aynen kullanmıştır: "Yukarı ve Aşağı Mısır Kralı, Sonsuza Dek Yaşayan, Ptah'ın Sevgilisi, Ptolemaios; Kardeş-Tanrılar Ptolemaios ve Arsinoe'nin oğlu." Hellenistik dünya, bilinçli ve bilinçsiz yanılsamalarla doluydu. Bunlardan biri de süreklilik yanılsamasıydı zira gerçekte her şey köklü biçimde değişmişti. Ancak ardıllık, yani iktidarın çoğu zaman genişlemiş olsa da tek bir aile ile sınırlı kalmasını öngören ilke hiç değişmedi.

İktidarın Aile İçinde Kurumsallaşması

Bir kadın, önce erkek kardeşiyle, onun ölümünün ardından da diğer erkek kardeşiyle evlenir. Ancak bu yeni kocası bir süre sonra onu terk edip kadının önceki evliliğinden olan kızıyla evlenir ve ardından kadınla sahip oldukları tek oğullarını öldürür. "Olur öyle şeyler canım" diyebilirsiniz. Gerçekten de olur ancak sadece ucuz pembe dizilerde ve Hellenistik Dönem saraylarında. İşte bu, II. Kleopatra'nın hikâyesidir (bkz. s. 205). Hellenistik Dönem'in kraliyet aileleri, güçlü hanedanların karşılaştığı tüm tipik sorunlarla yüzleşmek zorundaydı: Aile iktidarının korunması, bölüşülmesi ve bir sonraki kuşağa aktarılması; sevgi ve ilgi görmek için verilen mücadeleler; kıskançlık ve haset; hırs ve hayal kırıklığı. İnsanlar arasındaki ilişkileri ve duygusal gerilimleri hesaba katmadan Hellenistik bir krallığı sadece siyasi bir kurum olarak incelemek, İngiliz kraliyet ailesini araştırırken insan duygularını tamamen yok saymak kadar yanlıştır. Elbette

iki bin yıldan daha uzun süre önce yaşamış aileleri incelerken bugün elimize ulaşan verilerin süzgeçten geçmiş, kısıtlı bilgiler olduğunu da unutmamak gerekir.

Bir aile ile özdeşleştirilen Hellenistik monarşiler, gerçekten de aile gibi yönetildiler. Teoride tüm yetki aile reisinin, yani kralın elindeydi ancak onun yaşı, deneyimi ve karakterine bağlı olarak eşlerinin, annesinin, çocuklarının ya da saray çevresindeki "dostlarının" etkisi de oldukça belirleyici olabiliyordu. Hellenistik monarşilerin aile olarak algılanması, günümüze özgü modern bir bakış açısı değildir. Aksine krallıklar, kendi yönettikleri halklara ve dış dünyaya kendilerini tam da bu şekilde sunmuşlardır. Örneğin III. Antiokhos'un eşi Laodike, gerçekte kralın kız kardeşi olmamasına rağmen resmî yazışmalarda ve hitaplarda bu unvanla anılmıştır. Benzer şekilde Ptolemaiosların kullandığı sıfatlar da hep aile bağlarını öne çıkarıyordu. II. Ptolemaios, "kız kardeşini seven" anlamına gelen Philadelphos unvanını taşımıştır. IV., VII. ve XIII. Ptolemaios, III. Berenike ve ünlü VII. Kleopatra ise "babasını seven" anlamındaki Philopator unvanıyla anıldı. VI. Ptolemaios, onun iki eşi olan kız kardeşi II. Kleopatra ve onun kızı III. Kleopatra ile birlikte "annesini seven" anlamına gelen Philometor unvanını kullandı. Bu unvanlar, bazen gerçeği yansıtıyordu. Örneğin II. Ptolemaios gerçekten kız kardeşi II. Arsinoe'ye büyük bir sevgi beslemişti. Ancak bu unvanlar, bazen de bir siyaset aracıydı. Nitekim II. Kleopatra ile kızı III. Kleopatra arasındaki ilişki, son derece gergin ve sorunluydu. Ancak bu unvanların hepsinin ortak amacı, tebaanın gözünde hanedan içi birliği, sürekliliği ve istikrarlı bir aile imajını güçlendirmekti.

Bir oğlun babasının ikinci karısına âşık olması hikâyesi, Verdi'nin (ve Schiller'in) *Don Carlos* operasından tanıdık gelse de bu aynı zamanda mutlu sonla biten bir Hellenistik Dönem aşk hikâyesidir: I. Antiokhos'un üvey annesi Stratonike'ye duyduğu aşkın hikâyesi. Bu hikâye, yüzyıllar sonra David ve Ingres gibi ressamlara, ayrıca Étienne Méhul'ün 1792 tarihli ünlü komik operası *Stratonice*'ye ilham verecekti. Kraliyet ailesinin kendisini "sevgi dolu bir aile" olarak sunma biçimine dair en etkileyici örneklerden biridir bu hikâye. MÖ 294 yılında Antiokhos,

babası I. Seleukos'un genç eşi Stratonike'ye âşık oldu. Umutsuzluk içinde aşkını gizleyerek ölüm orucuna girdi. Hastaymış gibi davranıyor ve yemek yemeyi reddediyordu. Ancak saray hekimi Erasistratos, bu duruma kanmadı. Genç adamın kime, bir kadına mı, yoksa bir erkeğe mi âşık olduğunu anlamaya kararlıydı. Günlerce hastasının odasında kaldı ve sonunda Stratonike içeri girdiğinde Antiokhos'un hâlini gözlemledi: kekelemeye başlıyor, yüzü kızarıyor, gözleri kararıyor, ter basıyor, kalbi düzensiz çarpıyor, soluğu kesiliyor, donakalıyor, beti benzi atıyordu. Nihayetinde Seleukos'un oğluna duyduğu sevgiye güvenen Erasistratos, büyük bir risk alarak gerçeği söylemeye karar verdi. Kralına, Antiokhos'un hastalığının ne giderilebilecek ne de iyileştirilebilecek bir aşk olduğunu, üstelik bu aşkın muhatabının da kendi karısı olduğunu açıkladı. Bunun üzerine Seleukos, "O senin dostun, karını ona ver," diyerek yalvardı. Erasistratos ise sakin bir şekilde sordu: "Peki ya Antiokhos senin karın Stratonike'ye âşık olsaydı, sen ne yapardın?" Seleukos'un gözleri doldu ve titreyen bir sesle, "Oğlumu kurtarabileceksem, krallığımın tamamından seve seve vazgeçerdim," dedi. Bu sözleri duymayı bekleyen Erasistratos, gerçeği o anda açıkladı.

> Bunun üzerine Seleukos, bütün halkı toplayarak bir meclis kurdu ve orada kararını açıkladı: oğlu Antiokhos'u yukarı satraplıkların tamamının kralı, Stratonike'yi ise onun eşi ve kraliçesi yapacağını ilan etti. Ona göre her konuda babasına boyun eğmeye alışkın olan Antiokhos, bu evliliğe de karşı çıkmayacaktı. Eğer Stratonike bunu kabul etmeye çekinirse, Seleukos'un dostları devreye girecek ve krala göre doğru ve yararlı olan her şeyin iyi ve adil olduğunu ona anlatıp ikna edeceklerdi.

Seleukosların kapalı saray odalarında gerçekten neler yaşandığını bilemeyiz. Aşkı yüzünden hasta düşen oğulun hikâyesini öğrenmiş olmamız da muhtemelen sarayın bilgisi ve onayıyla olmuştur. Ne de olsa bu hikâyedeki üç kişinin duyguları da ahlaken sorgulanacak türden değildi. Bu hikâyede fedakârlık yapmaya hazır bir baba, itaatkâr ve saygılı bir oğul, görev bilinciyle